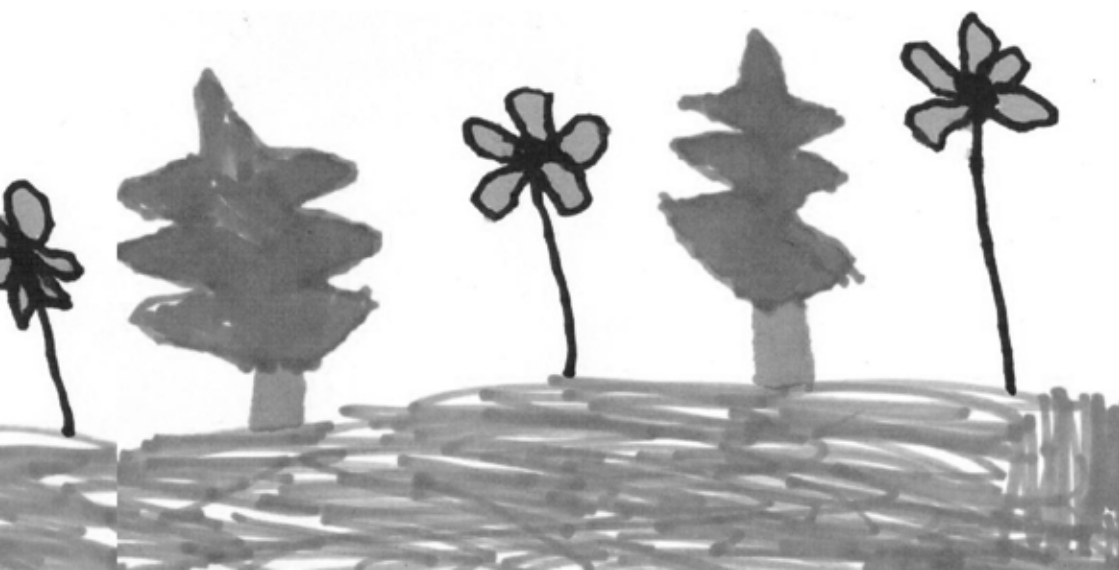

HEINÄKUU

© Teksti: Henriikka Tavi

Kuvat: Oliver Alanen, Rasmus Kyyrönen, Sonja
Westerberg, Vilho Toppinen, Miska Hakala, Oliver
Kallio, Peppi Paananen, Venla Päivärinne, Elias Kallio,
Eemil Kallio, Saimi Harakka, Eino Saariaho,
Hilda Postiahokas

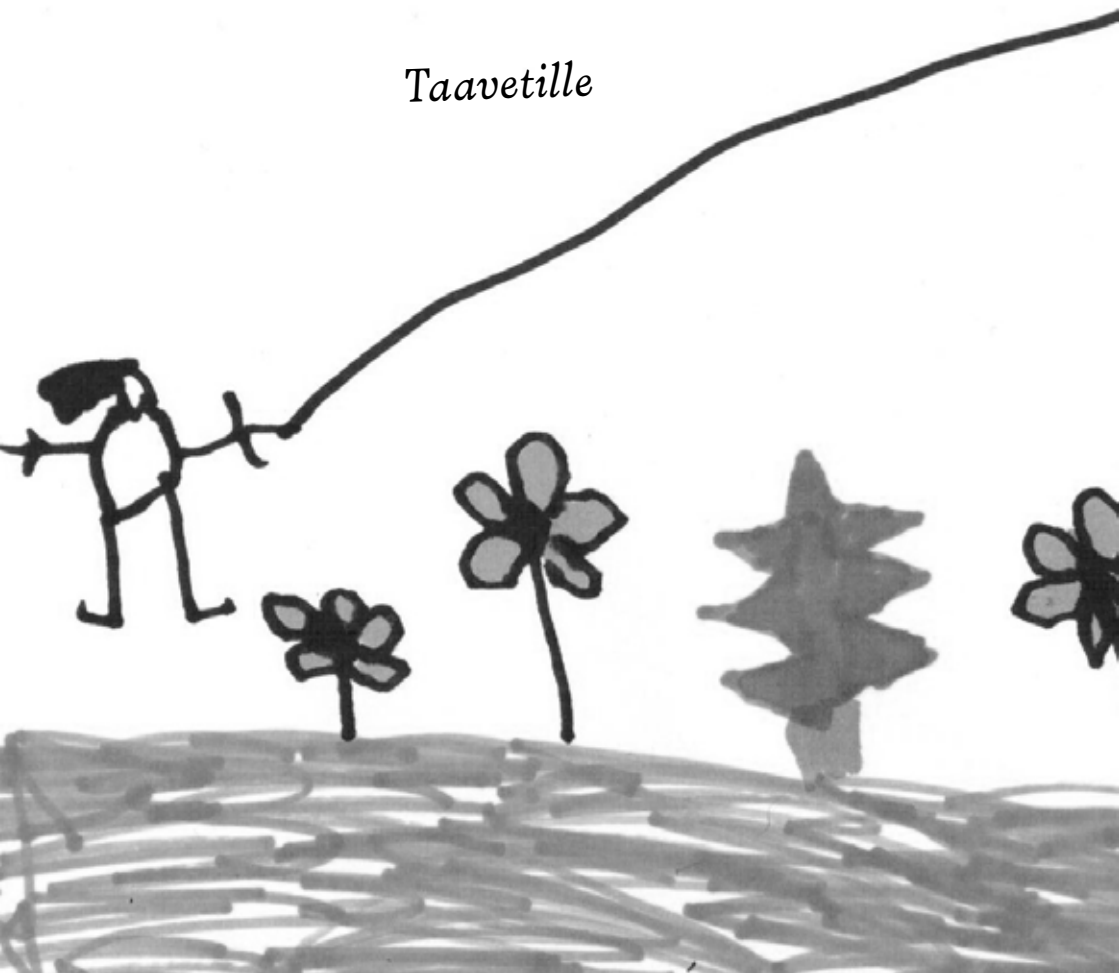
Kansi: Elina Saarinen

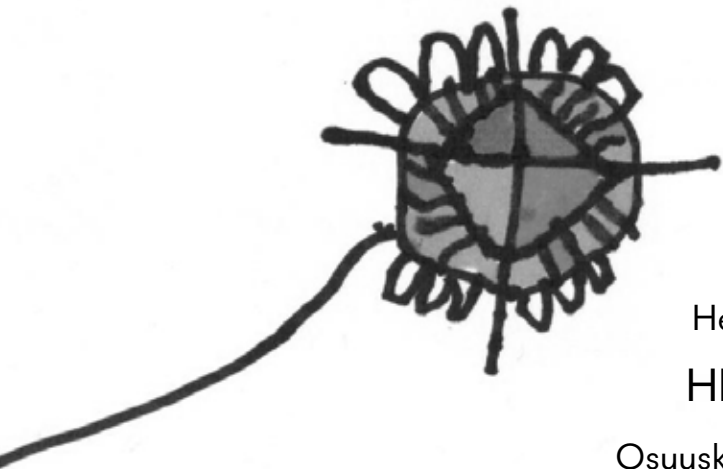
Kannen kuvat: Walter Kyyrönen

Taitto: Henriikka Tavi

ISBN 978-952-5954-49-4

Taavetille

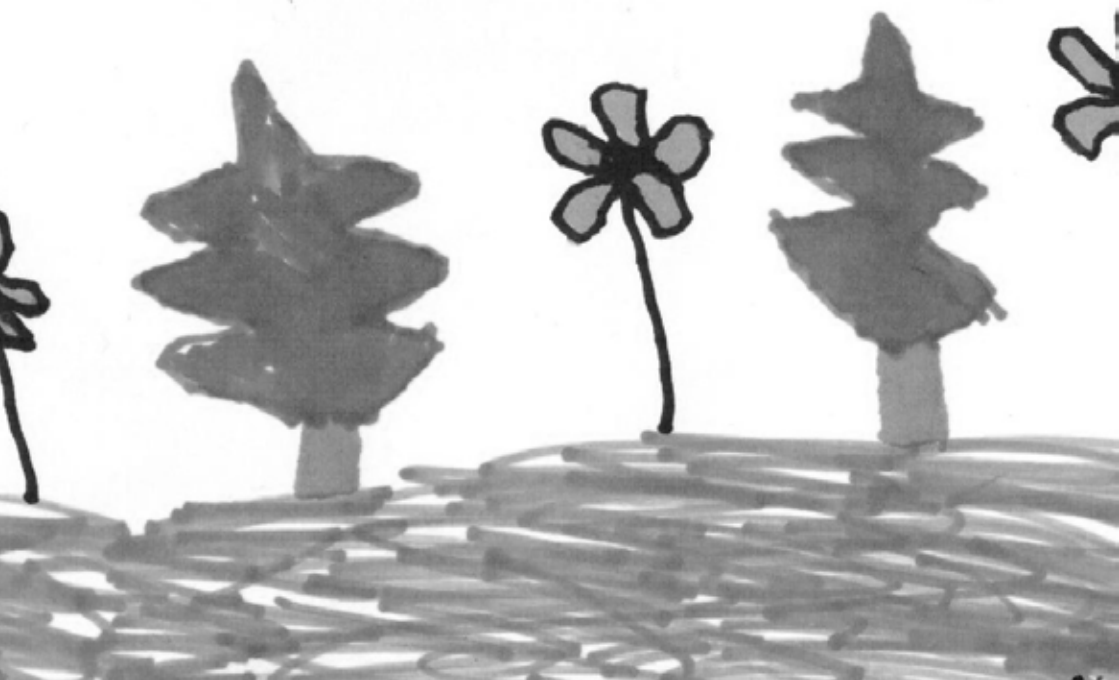

Henriikka Tavi

HEINÄKUU

Osuuskunta Poesia

JUTTUJUURAKOSTA otan pienen palan

sen multa upotan

Marinoita marinoin.

Tarinoita kasvatan.

Noita avaa suunsa kummitusluolan:

Ei ole pelättävää.

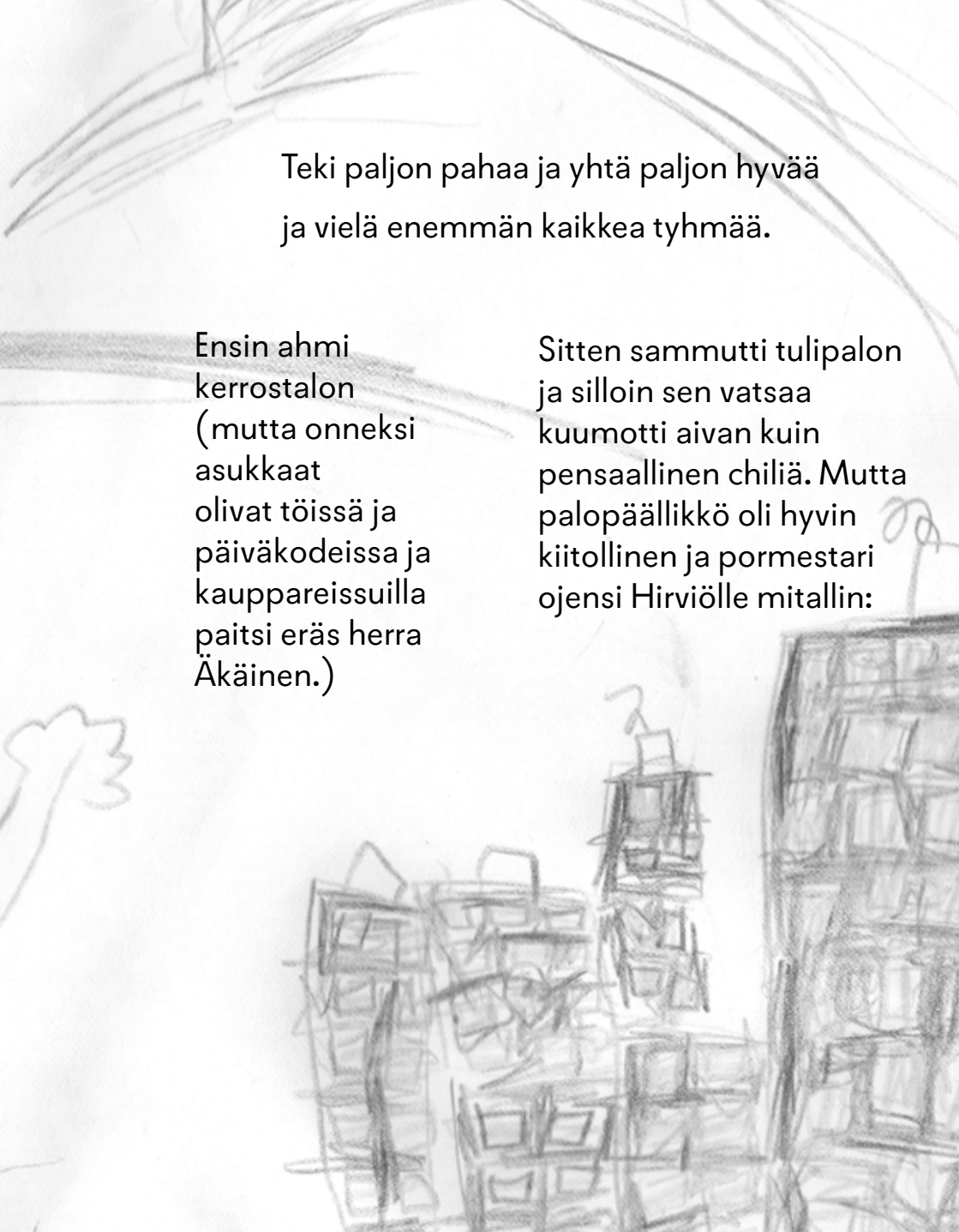
Vain jännittävää!

A pencil sketch of a cityscape. In the foreground, a person with a large, round head and a simple body stands facing left. In the background, several tall, rectangular buildings with many windows are sketched. The sky is filled with long, curved lines, suggesting clouds or a sunset. The overall style is loose and artistic.

KERRAN Hirviö Hirveän Iloinen

miljoona ziljoona filjoona diljoona
xiljoona giljoona kiloinen.

tauotta mutusti, röyhtäili, lannoitti
ja sen napa kasvoi kuin kraatteri.

Teki paljon pahaa ja yhtä paljon hyvää
ja vielä enemmän kaikkea tyhmää.

Ensin ahmi
kerrostalon
(mutta onneksi
asukkaat
olivat töissä ja
päiväkodeissa ja
kauppareissuilla
paitsi eräs herra
Äkäinen.)

Sitten sammutti tulipalon
ja silloin sen vatsaa
kuumotti aivan kuin
pensaallinen chiliä. Mutta
palopäällikkö oli hyvin
kiitollinen ja pormestari
ojensi Hirviölle mitallin:

*Arvon Herra Hirviö Hirmuinen! Me lyömme
Teistä nyt RITARRIN eikä laisinkaan laittaa
että haisinkaan haittaa kun tulitte ahmineeksi
myös sen pienen kerrostalon, koska*
**SEHÄN OLI ARKKITEHTONISESTI
MELKOINEN ROSKA!**

Mutta hirviö ei oikein jaksanut kuunnella pitkiä
palopuheita. Sillä koko ajan nälkä ja niin se
toimi vähän hätiköidysti: kesken seremonian
palopäällikön suuhunsa söi.

Tästä syntyi tietysti melkoinen riehu
sillä virkavallan syöminen on vakava rikos
ja kaikki poliisit ja kaikki paloautot ja kaikki
ambulanssit ja kaikki bussit ja junat ja raitiovaunut
lähtivät hirviöjahtiin.

Hirviö porhalsi kiireen vilkkaa käpälämäkeen

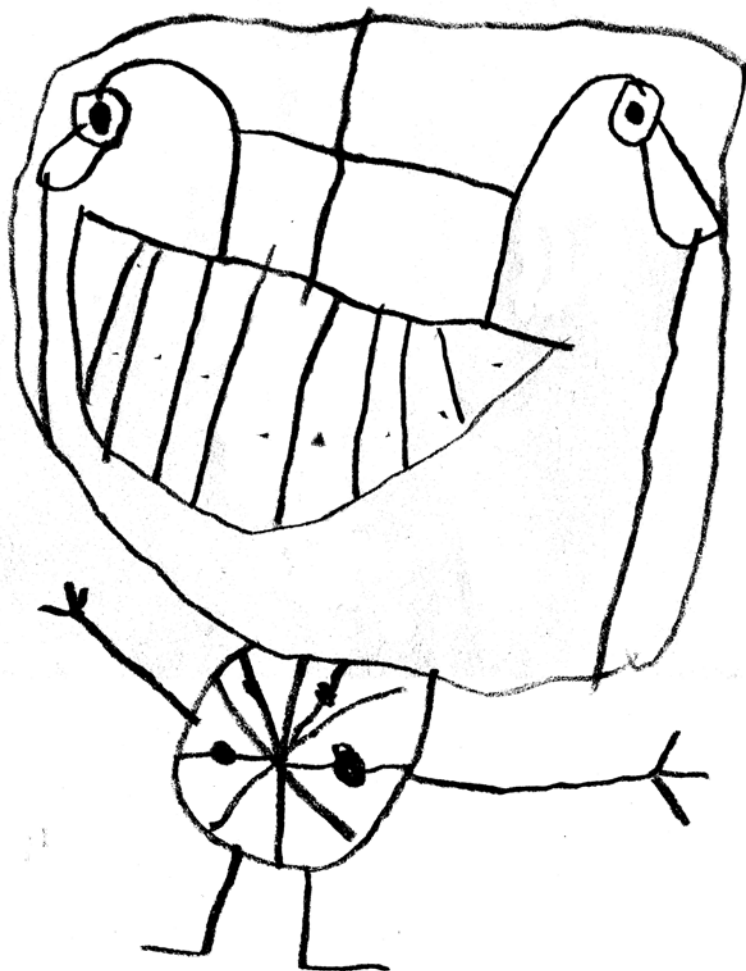
mutta ei niin kiireen

ettei olisi ehtinyt hörpätä matkallaan tehtaasta
valuvaan likaista puroa kuiviin
eikä niin vilkkaa

ettei olisi ehtinyt ahmaista kasvavaa
kaatopaikkaa puhtaaksi roskista ennen kuin
hävisi kaukaisuuteen.

Vaikka kaupungin kaikki ambulanssit ja
paloautot ja poliisiautot ulvoivat väsymättä
hirviön perään ja vaikka koko kaupungin
joukkoliikenne oli usutettu häntä jahtaamaan
ei hirviötä saatu satimeen.

Sillä vaikka hirviö oli suuri sillä oli sitäkin suuremmat siivet.

Joukkoliikenne kutsuttiin takaisin ja
etsinnät julistettiin päättyneiksi.

JÄ HIRVIÖ SAI PITÄÄ MITALLINSA.

KAUPUNGIN päällä höllyi helle niin
pitkäveteinen kuin eteinen.

Se ei jaksanut itse kävellä ja siksi löhähti selkään
kuin mikäkin turkispuuhka
kuin liikenneruuhka

”Oi puro siellä uumissasi,
huumissasi, jokin kaunis laulu
sävellä”, helle huohotti niin kuin
HOTTENTOTTI!

”Niin sieluusti ja mieluusti sitä kuumissani
kuuntelen”.

"Hullu helle! Mitä siellä puskipöyhä!"

Tule tanssimaan!

puro solisi

niin kuin poliisi

"Valitettavasti en jaksa eväni heilauttaa, vaan ne
mieluummin syön, ja löhöän"

helle möhösi

niin kuin sika.

"Oi olisipa helle vähemmän löllö, sen kanssa niin
mukavaa jorata olisi",

puro solisi

niin kuin poliisi.

PUUTARHURI istutti peltoon kymmenen pikkuautoa ja istui odottamaan kyytiä. Kun odotus oli täysi maasta kasvoi metallinen metsä. Öisin metsä hurisi ja päästeli vauhtiviiruja, ja tuntui kuin olisi asunut suuressa maailmassa, kiivaan moottoritien sykkeessä.

MISKA 3v.

AJATUKSET ovat hyttysten ja hevosten sukua.

Jos unohtaa ikkunan auki huone täyttyy
pörräävistä. Niillä on iltavilli. Pitää laulaa niin kauan
että ne alkavat keinua ja liukuvat uneen.
Sitten saa mennä nukkumaan.

TÄNÄÄN ei kukaan määrää Riittaa.

Tai jos määräisi, Riitta ei käskyistä piittaa.

Hän nukkuu illan tuloon asti ja lähtee sitten öiseen
puistoon paljain jaloin kiikkumaan:

leikkii siellä myyrien ja pöllöjen kanssa.

Loikkii pitkin poikin autoteitä. Se on turvallista kuin hevonen, koska autot ovat nukkumassa

Silittää hevosen kaulaa, ottaa valjaista kiinni ja hyppää ratsun selkään. Ratsastaa läpi yön, aina aamun rajalle saakka.

Tervehtii siellä iloa leipovaa leipuria ja vakauden takaavaa vakavaa lehdenjakajaa

ennen kuin palaa kotiin
leivoksia ja päivän lehti
kainalossaan.

MAAILMAN OHUIN TYTTÖ

Liina oli maailman ohuin tyttö.
Niin lohduttoman ohut kuin lakana.
Hyvin kevyenä ja aaveellisena
hän kaikissa tuulissa lepatti.

Jos joku törmäsi häneen, hän kietoutui häneen
(niin kuin lakanat kietoutuvat) ja oikopäätä
oli paikalla muumio.

Myrskysäällä kaikki maailman pilvet satoivat Liinan

päälle ja hän lysähti pyykkinarulta maahan ja
painoi kuin tonnikala.

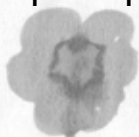
Siinä Liina nyt makasi maassa aivan likaisena,
sikaisena myttynä, ja litkiä itki jokia,
joissa naapurin lapset kahlasivat iloisesti
saappaineen
joihin kaloja nousi kutemaan uutta kangasta
jonka aurinko kuivasi ja
Liina ompeli
kunnes syntyi pieni teltta.

Saanko nukkua yön ihan yksin teltassa? Liina kysyi
äidiltä. Kaikin mokomin, vastasi äiti. Mutta jos
alkaa pelottaa, tulet sitten herättämään meidät.

Mutta ei Liinaa pelota omassa telttatalossa.
Oman makuupussin suojassa.
Oman taskulampun valossa.
Hän sarjakuvia lukee ja karkkeja syö
ja jättää hampaat pesemättä.

TIEDOTE

Törkeän tärkeää,
mutta ei kai salasta:
Että tonnikalasta
ei saa valasta.

ERÄÄNÄ päivänä Liisan kaikki vaatteet olivat kipeänä.

Kengät olivat kompuroineet itsensä naarmuille, hattu oli täynnä luuloja. Kaulaliinaa kuristi, hanskoja kivisti ja housut tutisivat. Vaatteiden pitää antaa nyt levätä, Liisa sanoi äidille.

Onneksi ilma oli lämmin ja siihen saattoi kietoutua, eikä vaatteiden vilustus tarttunut Liisaan.

ELVIIRA pitää tulisista: hiilistä, ruusuista,
hevosista. Jos joku tai mikä Elviiraa uhkaa,
joku tai mikä on pian tuhkaa.

ALLAKKA LAKOSSA

Ei ole ti tai ma tai pe
Ei ole su tai la tai ke
Ei ole huhti ei touko ei kesä
peipolta unohtuu rakentaa pesä
Ei ole päivä tai viikko tai kuu
maa tai muu tai vuosiluku
ei heilu viisari, käki ei kuku.

Paiskittu tauotta päiviä töitä
Mitattu on aikoja, merkattu öitä.
Loppuu palkaton uurastus!
Allakoille palkankorotus!
Alma nakkaa hanskat kaakkoon:
Kaiken maailman kalenterit
yhtykää lakkoon!

OLIPA! Olipa! Olipa! Olipa!

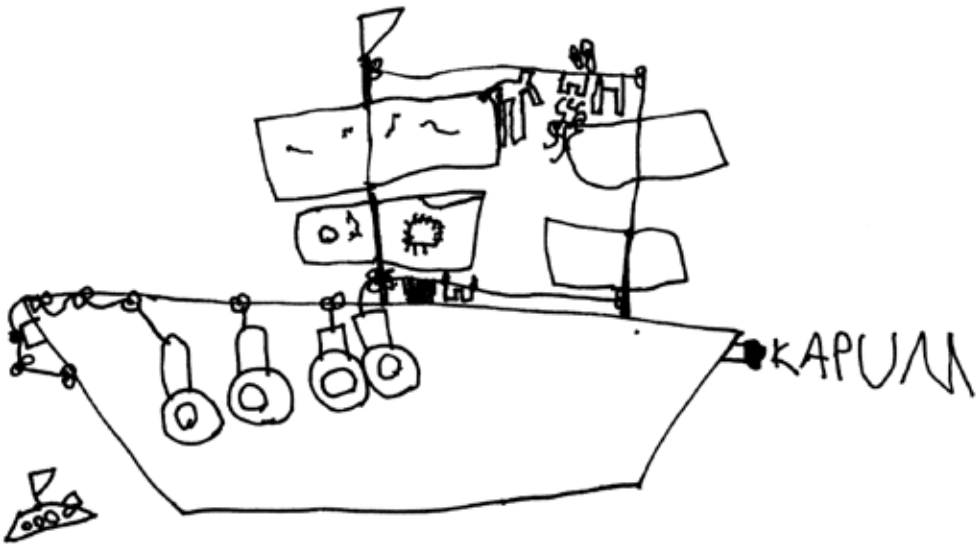

pieni mutta punakka
voimamies tai voima-akka
sukupuolella tuskin on väliä

vatsa niin kuin kumipallo
oli hällä joka oli
vahva niin kuin kurpitsa,
mutta vähän äkkiä
meni ihan lötköksi
ja puolella pieneni
ja sitten toisella puolella
ihan olemattomaksi muuttui
koko voimamies tai voima-akka.
(koska kumipallosta tulppa puuttui)

PALLON toisella puolella on maa, jonka nimi on Peru. Peruun ei näe, paitsi jos on silmät selässä taikka loistava pallosilmä niin kuin Taavetilla. Peruun pitää matkata takaperin, ja tästä syystä Peru on tulvillaan papuja.

Jos on kävelyllä käsillään tai sattuu kasvamaan alaspäin, saattaa joutua Peruun. Niin kuin kuihtunut kukka. Tai jos menee niin kyyryyn että muuttuu siemeneksi. Kaikki itämättömät tillin siemenet rehottavat Perussa ja siksi siellä syödään uusia perunoita joka ikinen päivä hamaan iäisyyteen saakka.

Jos synttärijuhlille ei tule yhtään vierasta ne ovat kaikki menneet peruun ja onpa mukaan tullut muutama ylimääräinenkin perunannostaja kuokka kädessään. Kaikki vieraat ovat inkkarivetimissä: heillä on päässään huopaiset taikurinhatut ja he ratsastavat laamoilla raikkaassa vuoristoilmassa huilumusiikin tahtiin.

OLIIVI,

kivisydän ja kivihedelmä eli Kiivi

yhtä hyvät ystävykset

kuin ympäripyöreät vätykset.

OLIPA melkoinen mummi,
joka oli kaamea pummi
joka synttärikään söi,
joka lahjat netissä möi
joka lastenhuoneessa loisi,
päivät häkkisängyssä koisi
joka yö kun muut oli petissä

mummi vain surffasi netissä
taikka sohvalla köllötti,
leffoja töllötti,
nauroi ja vollotti,
haamuna huokaili.
Mutta ei se ollut kummitus,
se oli vain semmoinen mummitus.

KUN ällä SIN ja LIN välistä murenaksi mureni
nousi silli kuivalle maalle
sen puskipissa piikittelmään
alkoi maitoa latkia ja siiliä matkia.

Sillä niin kuin tillistä voi tulla tiili,
Saattaa sillistä tulla siili.

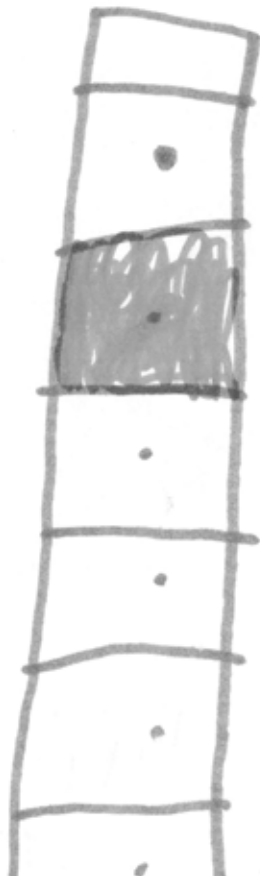

PIEU TOUET PASULAIEN

SAIMI 6.8.2012

EMPIVÄMPI ja Lempivämpi sointuvat hyvin yhteen. He ovat yhdessä aina: sunnuntaisin, tiistaisin ja kiistaisin. Ja kun Empivämpi lempii, silloin Lempivämpi empii.

PERHOSTEN päiväkerhossa ommellaan
silkistä sukkia, nuuhkitaan kauniita kukkia,
kerrotaan munamuistoja,

Perhosten päiväkerhossa
lennellään pitkin puistoja, iloisesti
parveillaan, kevyesti sarveillaan,

Perhosten päiväkerhossa
kuunnellaan toukkien kuulumisia ja
katsellaan perhosten hurmostuneita,
hermostuneita unia.

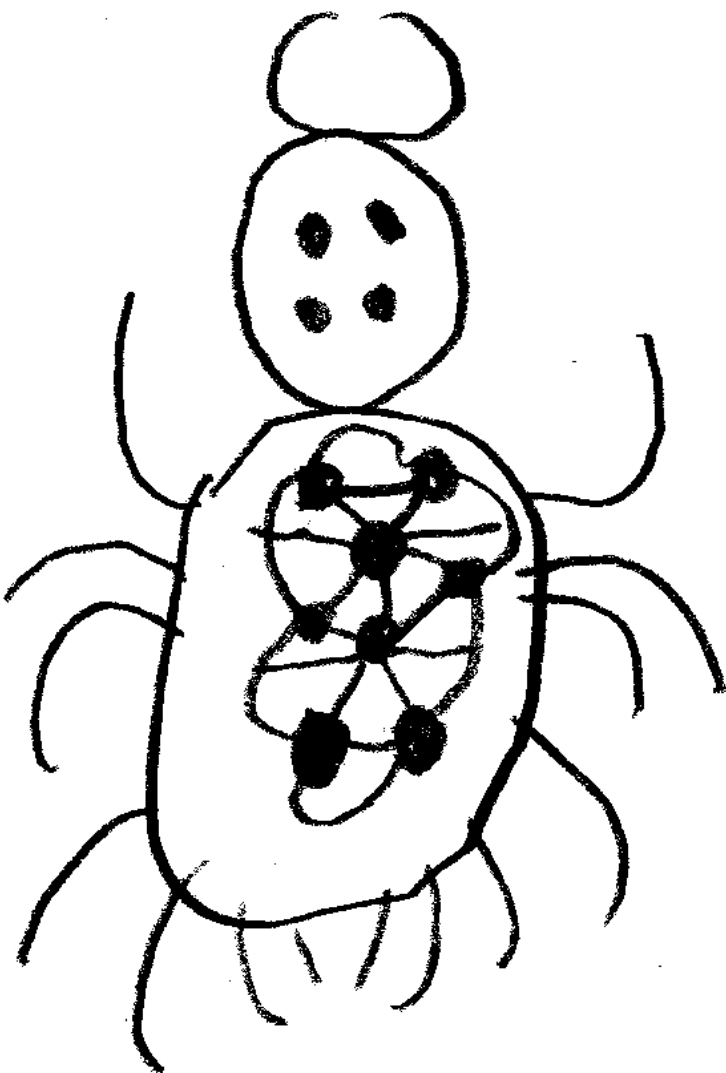
HUOLENKYLVÄJÄ kylpee huolissaan. Se kutsuu
sinutkin huojumaan. Ja sinut, ja sinut ja sinut myös.
Onhan kaikki kunnossa? aallot kuiskivat. Onko jokin
hätänä? aallot loiskivat. Mikä nyt on vikana? Aallot
liplattavat.

SAAKO äiti suuttua,
torakaksi muuttua?
Surista ja murista?
Paukutella ovia, heitellä
kiviä, sanoa kovia?

Saako äiti itkeä?
Kukat penkistä kitkeä?
Olla pienempi pikkulasta?
Mennä pöydän alle, parkua?
Ryömiä karkuun ikkunasta?

Siili, kiukkuinen kuin ampiainen ja
muutenkin sosiaalisesti vajaa.

Susi sen kanssa
kaverustui
mutta sekin
siiliin raivustui,
koska siili vain
turheissaan
murheissaan
möyhi.

Niin kaveruus päättyi ja erääntyi.
Yhä sykkyrämpään siili kerääntyi.

Mutta lopulta siilikin itseensä suuttui.

litänsä kasvatti. Se tuntosarveksi muuttui.
niin että kaksi äLLää sen keskellä hyvin
tunteikkaina liehuu.

Siili keveni, leveni ja liukastui:
mikä ennen oli piikkistä,
olikin äkkiä liikkistä.

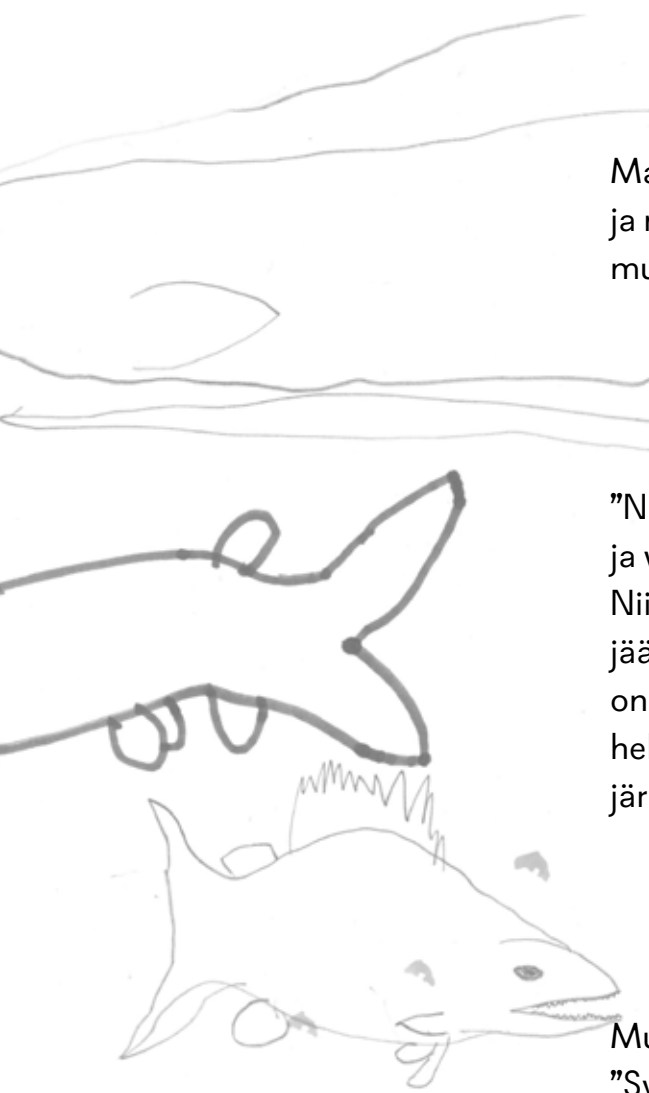
Sillä niin kuin viili saattaa villiintyä,
voipi siili myöskin silliintyä.

Ja nyt entinen “siili”, nykyinen “silli”,
ihan kaikkien kaverina kuin kala vedessä vilisee
ja elää onnellisena elämäänsä loppuun asti.
Sen pituinen se.

SALMESSA asui tukkoinen kuha
sillä oli niin kaamea nuha
yhtä kaamea oli vain kampela
joka mateli pitkin lampea
ja jahtasi pieniä mateita.

Mademaisen masennuksissa
ja maassa mulisi
mutainen monni

"Niin lyhyt on kalan onni
ja vetinen.
Niin heti
jää täällä loukkuun
onnenonkijan koukkuun ja
helposti särkyy särki
järkkyy kalan järki."

Mutta särkipä huusi ongelle:
"Syö itse matosi"
Liejuun katosi.

KUVAT

"Nimetön", Oliver Alanen 6v.	1-3
"Merirosvoraketti", Rasmus Kyyrönen	4
"Nimetön", Sonja Westerberg 7v.	6-7
"Nimetön", Oliver Alanen 6v	9
"Sammakko", Rasmus Kyyrönen	11
"Nimetön", Oliver Alanen 6v.	12-13
"Polkuja, luola, norsu", Vilho Toppinen 2,5 v.	14
"Kulkuneuvo", Rasmus Kyyrönen	17
"Auto", Miska Hakala 3v.	19
"Koodikenttä", Oliver Kallio 3v.	20
"Nimetön", Sonja Westerberg 7v.	22
"Nimetön", Peppi Paananen 6v.	24-25
"Nimetön", Venla Päivärinne 4,5v.	26
"Nimetön", Peppi Paananen 6v.	28-29
"Alien", Oliver Kallio 6v.	31
"Lumiukko", Elias Kallio 4v.	32
"Nimetön", Venla Päivärinne 4,5v.	33

"Kello", Oliver Alanen 6v	35
"Futis", Eemil Kallio 8v.	36
"Laiva", Eemil Kallio 8v.	39
"Ukot", Elias Kallio	40-41
"Nimetön", Venla Päivärinne	43
"Pikku toukka paksulainen", Saimi Harakka	45
"Nimetön", Peppi Paananen 5v.	46-47
"Nimetön", Peppi Paananen 6v.	48-49
"Nimetön", Peppi Paananen 6v.	50-51
"Kuoriainen", Rasmus Kyyrönen	52
Yksityiskohta Peppi Paanasen työstä	53
"Nimetön", Eino Saariaho	54-55
"Juhlat", Hilda Postiahokas 5v.	56-57
"Nimetön", Eino Saariaho	58-59

MIKÄ ON 12?

Kaikki tietävät, että ”runouden kirjoittamisella ei elä”. Tämänhetkinen Euroopan komission virallistama köyhyysraja on Suomessa 1080 euroa kuussa. Yhtä runokirjaa myydään keskimäärin 200-400 kappaletta. Jos noudatetaan kirjailijaliiton suositustaksoja, kirjailija saa tekijänoikeuspalkkiota 21% teoksen tuotosta, 2-3 euroa/myyty kirja. Mikäli runoilija siis haluaisi elää puhtaasti tekijänoikeustuotoilla, hänen tulisi kirjoittaa vuodessa keskimäärin 24 runoteosta.

Tarvepainatuksen ja erilaisten digitaalisten julkaisualustojen myötä tilanne on muodostunut runoilijan kannalta hieman suotuisammaksi. Runokirjojen julkaisemiseen ei enää välttämättä tarvita alkupääomaa. Koska kaupallisten kustantamojen rahakassoja ei enää periaatteessa tarvita, runouden on mahdollista itsenäistyä ja todellakin muodostua sellaiseksi ”äärimmäiseksi pienyritykseksi”, jollaiseksi Charles Bernstein on sitä kuvannut. Jos runoilija esimerkiksi painattaa omat kirjansa jonkin tarvepainatuspalvelun kautta ja toimii itse omien kirjojensa taittajana, hänen on mahdollista päästä köyhyysrajan yläpuolelle julkaisemalla yksi runoteos kuukaudessa: 12 teosta vuodessa.

Edellä esitetty ajatusleikki itseään elättävästä runoilijasta antaa ulkoiset raamit 12:lle. Teos koostuu kahdestatoista runokirjasta (tai kirjan muotoa tutkivasta teoksesta), jotka ilmestyvät kuukausittain vuoden 2012 aikana. Jokainen kirjoista nimetään kirjoituskuukauden mukaan: *Tammikuu, Helmikuu, Maaliskuu, Huhtikuu, Toukokuu, Kesäkuu, Heinäkuu, Elokuu, Syyskuu, Lokakuu, Marraskuu, Joulukuu*.

Jokainen kirjoista julkaistaan seuravan kalenterikuukauden aikana ja sen on oltava julkaisukynnyksen ylittävä korkeatasoinen,

kaunokirjallinen teos. Osuuskunta Poesia julkaisee kunkin kirjan aina seuraavan kalenterikuukauden kuluessa. Aikaraja - tätä nykyä varsin luovasti sovellettuna - on kirjallisen laadun lisäksi ainoa kaunokirjallinen rajoite, johon olen koko teossarjassa sitoutunut. Kirjallisen laadun pyrin varmistamaan siten, että luetutan teosta luotettavilla kollegoillani. Kaikilla sarjan osilla on oma, erikseen nimetty kustannus-toimittajansa, joka määrittelee mikä on julkaisukelpoista. 12 liittyy Jyväskylän yliopiston kirjoittamisen laitoksella aloittamiini jatko-opintoihin, joiden tutkimuskysymyksiä ovat mm. runoilijakuvan (ja runoilijan työnkuvan) muutos ja print on demand -julkaiseminen. Teatteriohjaaja Lija Fischer ja Vapaa vyöhyke -työryhmä toteuttavat 12:n kanssa samanaikaisesti sen sisarteoksen, monitaiteisen runoesityssarja 12:en.

Lastenrunokirja *Heinäkuun* (6/12) kuvitus on tehty kollektiivisesti: ystävät, kollegat ja ystävien ystävät ovat toimittaneet minulle lasten piirtämiä ja maalaamia kuvia. Kiitos Virpi Alanen, Sirpa Kyyrönen, Timo Kallio, Kimmo Kallio, Pilvi Toppinen, Anna Lahelma, Lija Fischer, Anu Laitila, Meri Päivärinne, Sanna Kempainen, Eeva Kemppi ja Emmi Pesonen! Taittaessani kirjaa tuntui, että kuvien ansiosta monet runot aivan kuin heräsivät eloon. Kuvien käsittelyssä ja skannaamisessa ja asemoinnissa olen turvannut Mikael Bryggerin apuun. Heinäkuun on konkreettisia ehdotuksia tehden ja mukana leikkien toimittanut Juho Nieminen - taisin lopulta hyväksyä lähes kaikki hänen monista korjaus ehdotuksistaan. Toive loruja sisältävästä 12:n osasta tuli sisareltani Hannele Tavilta, jonka Taavetti-pojalle *Heinäkuu* on omistettu. 12-projektin etenemistä voi seurata siihen liittyvässä blogissa: henriikkatavi.wordpress.com. 12-esityssarjan esityksistä saa tietoa esityssarjan nettisivuilta: kaksitoista.blogspot.com

*Ps. Olen aika kalpea.
Haluaisitko värittää
minut?*

